

Mülteci
Hakları

Merkezi

Refugee
Rights

Turkey

Türkiye’de Uluslararası Koruma Arayan Kişiler
İçin
SAĞLIK HİZMETLERİ

SORULAR & YANITLAR

Ağustos 2017

Türkiye'ye sığındım. Sağlık hizmetlerinden ücretsiz yararlanma hakkım var mı?

Türkiye'de uluslararası koruma başvurusunda bulunan ya da uluslararası koruma statüsüne sahip olan kişilerden, herhangi bir sağlık güvencesi olmayan ve ödeme gücü bulunmayanlar sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanabilirler. Bunun için İl Göç İdaresi Müdürlükleri'ne uluslararası koruma başvurusu yapmış olmanız ya da bu statüye sahip olmanız gerekmektedir.

Bu noktada önemli olan husus yabancı kimlik numarasıdır. Uluslararası koruma başvurusu sürecinde gerçekleştirilecek mülakatın ardından size ve varsa beraberinizde gelen aile üyelerinize, "Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi Kimlik Belgesi" düzenlenecektir. Bu belge hiçbir harca tabi olmayıp üzerinde 99 ile başlayan yabancı kimlik numaranız da yer alacaktır.

Dolayısıyla sağlık hizmetlerinden tam olarak yararlanmaya başlayacağınız süreç yabancı kimlik numaranızın yer aldığı belgenin düzenlenmesinden sonraki süreç olacaktır.

Genel olarak nerelerden ve ne tür sağlık hizmetlerinden faydalanabilirim?

Birinci basamak sağlık kuruluşları olarak nitelendirilen kuruluşlarda ilk kademe tanı, tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinden yararlanabilirsiniz. Sağlık ocakları, sağlık merkezleri, ana-çocuk sağlığı ve aile planlaması merkezleri ve verem savaş dispanserleri birinci basamak sağlık kuruluşu olarak kabul edilmektedir. Bu kuruluşlarda ayrıca bulaşıcı hastalık riskine karşı gerekli tarama ve aşılama hizmetleri, bebek, çocuk ve ergenlere sağlanan hizmetler ve kadın ve üreme sağlığı ile ilgili hizmetlerden de faydalanabilirsiniz.

Birinci basamak sağlık kuruluşlarına ek olarak ikinci ve üçüncü basamak sağlık kuruluşlarına da doğrudan başvurabilirsiniz mümkündür. Devlet hastaneleri ikinci basamak sağlık kuruluşları olarak kabul edilirken, eğitim ve araştırma hastaneleri ile üniversite hastaneleri ise üçüncü basamak kuruluşları olarak nitelendirilmektedir.

Ancak üniversitelerin sağlık uygulama ve araştırma merkezleri ile özel hastanelere doğrudan başvurulamamaktadır. Bu husus oldukça önemlidir; nitekim bazı acil durumlar gibi istisnai haller dışında bu yerlerde sevk olmadan sağlık hizmetinden ücretsiz olarak yararlanmanız mümkün olmayacaktır.

Ek olarak, sağlık uygulama ve araştırma merkezleri ile özel hastanelere sevkler ancak acil sağlık ve yoğun bakım durumları ile yanık ve kanser tedavisi için yapılmaktadır.

Henüz kaydımı yaptırmadım. Ücretsiz sağlık hizmetlerinden yararlanabilir miyim?

Henüz uluslararası koruma başvurunuzu yapmadıysanız ya da tarafınıza henüz yabancı kimlik numaranızı içeren “Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi Kimlik Belgesi” düzenlenmediyse, yalnızca acil sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanabilmeniz mümkün olacaktır. Sağlık hizmetlerinden herhangi bir kısıtlamayla karşılaşmaksızın yararlanabilmek için en kısa zamanda uluslararası koruma başvurunuzu tamamlamanızı tavsiye etmekteyiz.

Ek olarak, refakatsiz çocuklar, engelli bireyler, yaşlılar, hamile kadınlar, beraberinde çocuğu olan yalnız anne ya da babalar veya işkence, cinsel saldırı ya da diğer ciddi psikolojik, bedensel ya da cinsel şiddete maruz kalmış kişiler 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu uyarınca “özel ihtiyaç sahibi” olarak değerlendirilmektedir. Kanunda özel ihtiyaç sahibi olarak değerlendirilen kişilere uluslararası koruma kapsamındaki tüm işlemlerde öncelik tanınacağı belirtilmektedir.

Dolayısıyla siz ya da ailenizden herhangi bir birey özel ihtiyaç sahibi olarak belirlenen gruplar arasında yer alıyorsanız, bu durumu kayıt aşamasındayken belirtmeniz yararınıza olacaktır. Daha sonradan da ilgili kayıt makamlarına başvurarak kaydınızın özel ihtiyaç sahibi olarak düzeltilmesini talep edebilirsiniz.

Türkiye’ye yasal yollardan pasaportumla geldim ve ikamet izni aldım. Uluslararası koruma başvurusunda bulunan kişilere sağlanan ücretsiz sağlık hizmetlerinden ben de yararlanabilir miyim?

Türkiye’de ikamet izni alabilmek için aranan şartlardan biri de kalış süresini kapsayan sağlık sigortasına sahip olmanızdır. İkamet izni almış kişilerin tamamında böyle bir sağlık sigortası bulunduğundan, sağlık hizmetlerinden bu sigorta kapsamında yararlanılması gerekmektedir. Dolayısıyla uluslararası koruma başvurusunda bulunan kişilere sağlanan ücretsiz sağlık hizmetlerinden yararlanabilmeniz mümkün değildir.

Üstelik Yabancılar ve Uluslararası Koruma kanunu’na göre sağlık güvencenizin ya da ödeme gücünüzün bulunduğu sonradan anlaşılması halinde, tarafınıza sağlanan sigorta iptal edilecek ve yapılan tedavi ve ilaç masrafları da sizden geri talep edilecektir.

Kayıt yaptırdığım ya da “uydu kent” olarak yönlendirildiğim bir ilden başka bir ilde sağlık hizmetlerinden faydalanabilir miyim?

Kişilerin sağlık hizmetlerini ikamet adreslerinin bulunduğu ilde almaları esas olarak kabul edilmiştir. Ancak ikamet adresinin bulunduğu ilde tedavinin yapılamaması durumunda, tedavinin sağlanabileceği en uygun ve en yakın ilden başlamak üzere diğer sağlık kuruluşlarına sevk edebilirsiniz. Ayrıca acil haller söz konusu ise bulunduğunuz yerde acil sağlık hizmetlerinden yararlanabilirsiniz.

Sağlık hizmeti alırken özel olarak dikkat etmem gereken konular var mı?

99 ile başlayan yabancı kimlik numarasına sahip olmanız oldukça önemlidir. Zira ancak bu numara ile Sosyal Güvenlik Sisteminden (SGK) provizyon alabilmeniz mümkün olacaktır. Yukarıda da belirtildiği üzere bu numarayı içeren kimlik belgeniz mülakatınızın tamamlanmasından ardından düzenlenecektir. Ancak 99 ile başlayan yabancı kimlik numarasını edinmiş olmanıza rağmen SGK sisteminde görünmemeniz durumunda en kısa zamanda kayıtlı bulunduğunuz yerdeki İl Göç İdaresi Müdürlüğü'ne başvurmanız gerekmektedir.

Hastaneye gitmeden önce randevu almam gerekir mi?

Birinci basamak sağlık kuruluşlarına gitmeden önce randevu almanıza gerek yoktur. Ancak ikinci basamak sağlık kuruluşlarına gitmeden önce randevu almanız gerekmektedir. Bu randevuyu 182 numaralı telefon hattından alabilirsiniz.

Randevu gününde hastaneye gittiğinizde muayeneden önce bir barkod numarası almanız gerekecektir. Bu numarayı alabilmek için “Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi Kimlik Belgenizin” yanınızda bulunması önemlidir.

Hangi tip sağlık sorunlarıyla ilgili ücretsiz sağlık hizmeti alabilirim?

Faydalandığınız sağlık hizmetleri bedeli Sağlık Uygulama Tebliği (SUT) kapsamında sunulmaktadır. Her ne kadar, çok sayıda sağlık sorunu SUT kapsamında karşılanan sorunlar arasında olsa da, bu kapsamda olmayan ya da belirlenen limiti aşan tedaviler için ödeme talep edilmektedir.

Türkçe bilmiyorum. Sağlık hizmetleriyle ilgili bana yardımcı olabilecek tercümanlar var mı?

Bazı illerdeki hastanelerde özellikle de Arapça dilinde hizmet veren tercümanlar olsa da tercüme hizmetleri maalesef henüz oldukça kısıtlıdır.

Ancak gerek gittiğiniz sağlık kuruluşunda gerekse de eczanelerde acil durumlar için tercüman desteği alabilmek 157 YİMER'i arayabilir ve bu hattan İngilizce, Arapça, Rusça, Almanca ve Farsça dillerinde destek alabilirsiniz.

Özellikle de acil sağlık desteği gerektiren hastalık ya da yaralanmalarda ya da hayati tehlike arz eden durumlarda 112 Acil Sağlık Hizmetlerini arayabilirsiniz. Bu durumlarda çağrınız Sağlık Bakanlığının ücretsiz hattı olan 0850 288 38 38 numaralı tele fona yönlendirecek ve bu hattan İngilizce, Fransızca, Farsça, Arapça, Rusça ve Almanca dillerinde tercüman desteği alabilirsiniz. Benzer bir biçimde almış olduğunuz sağlık hizmetiyle şikâyet ve önerileriniz için arayabileceğiniz Alo 184 SABİM (Sağlık Bakanlığı İletişim Merkezi) telefon hattına yapacağınız aramalarda da tarafınıza tercüman desteği aynı usulde sağlanabilmektedir.

İlaç masraflarım da karşılanacak mı?

Yalnızca size doktorunuz tarafından reçete edilen ve SUT kapsamında olan ilaçları anlaşmalı eczanelerden bedelsiz olarak alabilmeniz mümkündür. Bazı illerde ilaç katılım payı ve reçete katılım payı talep edilebilmektedir. Buna ek olarak eşdeğer ilaç verildiği hallerde de arada bir ücret farkı söz konusu olarak bu meblağ sizden talep edilebilir.

Reçeteler elektronik ortamda hazırlanabildiği gibi yazılı bir biçimde de size verilebilir. Eğer elektronik ortamda hazırlandıysa reçete numarasını almanız önemlidir. Yazılı olarak verildiyse de bu belgeyi eczaneye giderken yanınızda götürünüz. İlaça erişimde herhangi bir sıkıntı yaşamamanız için 99'la başlayan yabancı kimlik numaranızı almış olmanız gerekmektedir. Eczaneye gittiğinizde sizi tanıtıcı bir belgenin de yanınızda olması şarttır.

Psikolojik/psikiyatrik sorunlarla ilgili nereden destek alabilirim?

Uluslararası koruma kapsamında olan kişiler yalnızca bedensel değil, aynı zamanda ruh sağlığı ile ilgili hizmetlerden de yararlanabilmektedir. Kamunun sağladığı hizmetlere ek olarak Türkiye'deki mülteci ve göçmenlere ücretsiz psikolojik/psiko-sosyal destek sağlayan ve bu alanda uzmanlığı bulunan çok sayıda sivil toplum kuruluşu bulunmaktadır. Bulduğunuz ilde bu hizmetleri veren sivil toplum kuruluşlarını öğrenmek için bize ulaşabilirsiniz.

İşkence veya cinsel saldırı mağdurlarına sağlanan özel sağlık hizmetleri mevcut mu?

Yukarıda da belirtildiği üzere işkence, cinsel saldırı ya da diğer ciddi psikolojik, bedensel ya da cinsel şiddete maruz kalmış kişiler “özel ihtiyaç sahibi” olarak değerlendirilmektedir ve kendilerine uluslararası koruma kapsamındaki işlemlerde öncelik tanınacağı belirtilmektedir.

Yine 6458 sayılı Kanun uyarınca işkence, cinsel saldırı ya da diğer ciddi psikolojik, bedensel ya da cinsel şiddete maruz kalmış kişilere, bu türden fiillerin neden olduğu hasarlarını giderecek yeterli tedavi imkânı sağlanacağı belirtilmektedir.

İl Göç İdaresi Müdürlükleri’nde psikologlar ve/veya sosyal çalışmacılar da görev yapmaktadırlar ve mağdurlara sağlanacak hizmetler konusunda sizlere yardımcı olabilirler.

Türkiye’de sağlık hizmeti alırken bir hasta olarak haklarım nelerdir?

Hasta hakları genel anlamıyla ayrımcılığa uğramaksızın hizmetlere ulaşabilme, hem sağlık durumunuz hem de mevcut imkânlar hakkında bilgilendirilme, yeterli bilgilendirme sonrasında tedaviyi kabul etme ya da reddetme ya da tedavinin durdurulmasını talep etme, mahremiyetinizin korunması ve saygınlık görmeyi ifade etmektedir. Ayrıca, bir hasta olarak tanı ve tedavinizde hangi yöntemlerin seçileceği konusunda seçme ve değiştirme, yeniliklerden yararlanma, ziyaret etme ve refakatçi bulundurmaya isteme ve güvenli ve etkin bir biçimde hizmet alma haklarınız da vardır.

Sağlık hizmeti aldığımız süre içinde haklarınızın ihlal edildiğine inanıyorsanız şikâyetle bulunma ve yaşadığınız fiziksel ya da psikolojik zarar için tazminat alma hakkınız da bulunmaktadır. Bunun için doğrudan hizmet aldığınız hastanedeki Hasta İletişim Birimi’ne başvurabilirsiniz. Sorununuzun çözüme ulaştırılmadığını düşünüyorsanız ya da her hâlükârda yazılı başvuru yapmak istiyorsanız bulunduğunuz ildeki İl Sağlık Müdürlüğü bünyesinde yer alan Hasta Hakları Kurulu’na da başvurabilirsiniz. Bunların yanı sıra Alo 184 SABİM (Sağlık Bakanlığı İletişim Merkezi) telefon hattından da şikâyet ve önerilerinizi iletebilmeniz mümkündür. Bu telefon hattına yapacağınız aramalarda tarafınıza tercüman desteği sağlanabilmektedir.

Mülteci Hakları Merkezi bana hangi konularda yardım edebilir?

Mülteci Hakları Merkezi, Türkiye’de koruma arayan kişilere ücretsiz olarak bilgilendirme ve destek hizmetleri sağlamaktadır. Türkiye’deki koruma mekanizmalarına ve temel hak ve güvencelere erişimle ilgili sorularınız için bize başvurabilirsiniz.

Mülteci Hakları Merkezi'nin Türkiye devleti makamlarıyla veya Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'yle ilişkisi var mı?

Mülteci Hakları Merkezi bağımsız bir sivil toplum kuruluşudur. Türkiye makamları ya da Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) ile ortak değildir. Ancak kişilerin haklarının korunması ve bu haklara erişimlerinin sağlanması için devlet makamlarıyla ve BMMYK ile iletişim kurmakta ve iş birliği yapmaktadır.

Mülteci Hakları Merkezi'nin hizmetlerinden yararlanmam için herhangi bir ücret ödemem gerekecek mi?

Mülteci Hakları Merkezi'nin sağladığı tüm hizmetler tamamen ücretsizdir. Sağladığımız hizmetler karşılığında sizden herhangi bir ücret ya da maddi karşılık talep eden kişileri gecikmesizin bize bildirmenizi rica ediyoruz. Bu konudaki bilgilendirmeniz tamamen gizli tutulacaktır.

Sizinle paylaştığım bilgi veya belgeleri başka kişi veya kurumlarla paylaşacak mısınız?

Mülteci Hakları Merkezi, destek sağladığı kişilerin bilgi ve belgelerin gizliliğine ilkesel olarak saygı göstermekte ve kendilerinin rızası olmaksızın bu bilgi ya da belgeleri hiçbir şekilde üçüncü kişi ve kurumlarla paylaşmamaktadır.

Mülteci Hakları Merkezi İletişim Bilgileri:

Türkiye'nin neresinde olursanız olun, hak ve yükümlülükleriniz konusunda her türlü sorunuz ve Türkiye sığınma prosedüründe karşılaştığınız sorunlarla ilgili ücretsiz hizmetlerimizden faydalanmak için hafta içi her gün 10.00-17.00 saatleri arasında ofisimize gelebilir ya da aşağıdaki iletişim bilgilerinizi kullanarak bize ulaşabilirsiniz.

 Dr. Refik Saydam Cad. Dilber Apt. No: 39 Daire: 11 Kat: 4

Şişhane, Beyoğlu - İstanbul

 +90 212 292 48 30

 +90 212 292 48 33

 info@mhd.org.tr

Mülteci Hakları Merkezi

Refugee Rights Turkey

📍 Dr. Refik Saydam Cad. Dilber Apt. No: 39 Daire: 11 Kat: 4

Şişhane, Beyoğlu - İstanbul

☎ +90 212 292 48 30

📠 +90 212 292 48 33

✉ info@mhd.org.tr

www.mhd.org.tr

Bu kaynak, **Mülteci Hakları Merkezi**'nin Amerikalı sivil toplum örgütü **Refugee Solidarity Network** ve **Hollanda Mülteci Konseyi** işbirliğiyle ve **ABD Dışişleri Bakanlığı Nüfus, Mülteciler ve Göç Bürosu**'nun desteğiyle yürüttüğü bir proje kapsamında hazırlanmıştır.

Mülteci Hakları Merkezi

Refugee Solidarity Network

ABD Dışişleri Bakanlığı
Nüfus, Mülteciler ve Göç
Bürosu